

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ & ΤΣ

ΟΜΑΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΠ Υποδομών - Μεταφορών 2021-2027
CONCEPT PAPER

Δεκέμβριος 2020

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Υποδομές Μεταφορών,
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

CONCEPT PAPER ΓΙΑ ΤΟ ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ 2021-2027 (2^η Έκδοση)

1. Εισαγωγή

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2021-2027 αποτελεί το κύριο Τομεακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού των αρμοδίων Υπουργείων Πολιτικής (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής), με στόχο την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής στον Τομέα των Μεταφορών για την περίοδο 2021-2027.

Σύμφωνα με την 2η Εγκύκλιο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του ΕΣΠΑ για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027 (ΕΥΣΣΑ Α.Π. 125192/25.11.2020), το ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ θα συγχρηματοδοτήσει κυρίως παρεμβάσεις στο βασικό και στο αναλυτικό δίκτυο ΔΕΔ –Μ της χώρας καθώς και δράσεις που προάγουν τη βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα (παρεμβάσεις σε μέσα σταθερής τροχιάς καθώς και σε ανανέωση στόλων λεωφορείων φιλικών προς το περιβάλλον, λοιπές παρεμβάσεις τοπικής κλίμακας), στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 3 (ΣΠ3) για μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ.

Υπό το πρίσμα αυτό, βασική στόχευση του ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ αποτελεί η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και μεταφορικών συστημάτων που να υπηρετούν τον πολίτη και να συμβάλλουν στην επίτευξη των μετρήσιμων στόχων σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας και ΕΕ.

Το παρόν Concept Paper (CP) αποτελεί αφενός το αρχικό κείμενο διαβούλευσης με τους εταίρους, αφετέρου ένα κείμενο συζήτησης με της υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) ενόψει της 1ης άτυπης υποβολής του σχεδίου του ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ.

(για αναλυτικά στοιχεία για τη διαβούλευση βλ Κεφ. 7 του παρόντος)

1.1 Περιεχόμενα 1ης άτυπης υποβολής στην ΕΕ

Τα περιεχόμενα της 1ης άτυπης υποβολής του ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ θα περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα κεφάλαια (σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα (template) του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ V για τα Προγράμματα που υποστηρίζονται από το ΕΤΠΑ (εκτός ΕΕΣ), το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑ έχει ενσωματωθεί στο σχέδιο του ΚΚΔ):

1. Στρατηγική του προγράμματος: κύριες προκλήσεις ανάπτυξης και πολιτικές απαντήσεις
2. Προτεραιότητες εκτός της τεχνικής βοήθειας
4. Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι
6. Εταιρική σχέση

Τα κεφ. 1, 2, 4 και 6 θα συμπληρωθούν υπό την αίρεση κειμένων και οδηγιών που θα παρασχεθούν στην ΔΑ σε επόμενο χρόνο καθώς τώρα βρίσκονται υπό διαμόρφωση".

Οι λοιπές ενότητες (οι οποίες αφορούν σε μεγάλο βαθμό σε ενέργειες οριζόντιων φορέων) θα συμπεριληφθούν και θα αποσταλούν κατά την επόμενη υποβολή του ΕΠ.

Επισημαίνεται ότι ο συνολικός σχεδιασμός των ΕΠ 2021-2027, συμπεριλαμβανομένου του ΕΠ Υποδομών Μεταφορών, συναρτάται με τον χρόνο έγκρισης των πόρων (Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο) και των Κανονισμών από τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα. Συνδέεται επίσης με την οριστικοποίηση του περιεχομένου και την επανυποβολή του Σχεδίου για το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027.

1.2 Σχεδιασμός ΕΠ Υποδομών Μεταφορών 2021-2027 – Εμπλεκόμενοι Φορείς

Αρμόδια για τον σχεδιασμό και την εκπόνηση του ΕΠ Μεταφορών 2021-2027 είναι η ΕΥΔ/ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ υπό την καθοδήγηση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΥΠΑΝΕΠ), σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), τα αρμόδια Υπουργεία Πολιτικής και τις αρμόδιες Επιτελικές Δομές, στο πλαίσιο Ομάδας Σχεδιασμού Προγράμματος (2η Εγκύκλιος ΕΥΣΣΑ).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, έχει ήδη συγκροτηθεί(ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ α.π. 9333/30.10.2020) η Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μεταφορών (ΟΣΠ Μεταφορών),η οποία εισηγείται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του ΥΠΑΝΕΠ. (βλ. Παράρτημα Ι).

2. Σύνδεση με προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους (Link with previous Programming Periods)

2.1 Στόχοι που έχουν επιτευχθεί

Στο τέλος της ΠΠ 2014-2020, αξιοποιώντας τις επενδύσεις που έχουν γίνει στον τομέα Μεταφορών και κατά τις προηγούμενες ΠΠ(από Β΄ΚΠΣ έως και ΕΣΠΑ 2014-2020) από πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων και CEF, θα έχουν ολοκληρωθεί σημαντικότερες παρεμβάσεις (α) επί του βασικού και του αναλυτικού Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), (β) για τη βελτίωση της ασφάλειας μεταφορών και (γ) για την ανάπτυξη καθαρών αστικών μεταφορών στα δύο κύρια αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ.

2.2 Διδάγματα ΠΠ 2014-2020

2.2.1 Προβλήματα κατά την υλοποίηση του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ

Οι κύριες ομάδες προβλημάτων που έχουν καταγραφεί στην τρέχουσα αλλά και σε προηγούμενες ΠΠ κατά τον σχεδιασμό των ΕΠ του τομέα Μεταφορών, την εφαρμογή της Πολιτικής Μεταφορών και την υλοποίηση των σχετικών παρεμβάσεων είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

I. Προβλήματα κατά τον σχεδιασμό των ΕΠ

- ✓ Διαδικασίες Προγραμματισμού (διαθέσιμοι πόροι, τρόπος κατανομής έργων σε διαφορετικά χρηματοδοτικά εργαλεία, εκχωρήσεις)
- ✓ Χαμηλή ιεράρχηση της συγχρηματοδότησης των soft δράσεων τομέα Μεταφορών
- ✓ Ελλιπής συνδυαστική αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων της Ε.Ε.

II. Προβλήματα κατά την εφαρμογή της Πολιτικής Μεταφορών

- ✓ Ωριμότητα Παρεμβάσεων
- ✓ Διαστασιολόγηση των έργων
- ✓ Διαδικασίες αντιμετώπισης των θεμάτων Κρατικών Ενισχύσεων
- ✓ Αδυναμία Δικαιούχων κατά την προετοιμασία των έργων τους
- ✓ Απαιτούμενος συντονισμός μεταξύ διαφορετικών φορέων με αρμοδιότητες επί του ίδιου έργου.

III. Προβλήματα κατά την ανάθεση και υλοποίηση των έργων των ΕΠ

- ✓ Αλλαγή στη Νομοθεσία των Δημοσίων Συμβάσεων
- ✓ Καθυστερήσεις στην ανάδειξη αναδόχων λόγω δικαστικών εμπλοκών
- ✓ Καθυστερήσεις / προβλήματα στην υλοποίηση των συμβάσεων λόγω μεγάλων εκπτώσεων και τροποποιήσεων συμβάσεων
- ✓ Αδυναμία Δικαιούχων κατά την επίβλεψη των έργων τους

2.2.2 Αξιοποίηση Διδαγμάτων ΠΠ 2007-2013 και ΠΠ 2014-2020

Με στόχο την κάλυψη της υποχρέωσης για ορθολογικό προγραμματισμό, που θα εξασφαλίσει την άμεση έναρξη και την απρόσκοπτη υλοποίηση του ΕΠ Μεταφορών 2021-2027, η ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ προχωρά σε τρεις αναθέσεις αποτίμησης, που θα καταγράψουν διδάγματα, πρακτικές προς βελτίωση αλλά και καλές πρακτικές του προγραμματισμού και της διαχείρισης των ΕΠ που συγχρηματοδότησαν την εφαρμογή της πολιτικής Μεταφορών στην τρέχουσα και σε προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους. Στόχος της αποτίμησης είναι η αξιοποίηση των συμπερασμάτων στον σχεδιασμό του ΕΠ Μεταφορών 2021-2027.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ακόλουθες τρεις αναθέσεις αφορούν σε όλους τους επιμέρους τομείς εφαρμογής πολιτικής των Μεταφορών (οδικές/σιδηροδρομικές μεταφορές, θαλάσσιες/ αεροδρομικές μεταφορές, αστικές μεταφορές, ασφάλεια μεταφορών):

- ✓ Σύμβουλος για την αποτίμηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας Δικαιούχων / Φορέων Υλοποίησης και εξέταση των μηχανισμών υποστήριξης τους
- ✓ Σύμβουλος για την αξιολόγηση των Φορέων και του Πλαισίου Λειτουργίας των Συγχρηματοδοτούμενων Έργων των τομέων Μεταφορών και Περιβάλλοντος
- ✓ Σύμβουλος για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των Εκχωρήσεων αρμοδιότητας πόρων ΕΠ για έργα των Τομέων Μεταφορών και Περιβάλλοντος.

(Για την περιγραφή του φυσικού αντικείμενου των ανωτέρω αναθέσεων βλ Παράρτημα ΙΙΙ)

Πέραν των προαναφερόμενων αναθέσεων της ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ, δρομολογείται σε κεντρικό επίπεδο η αντιμετώπιση των λοιπών προβλημάτων που παρατηρούνται στη διαδικασία συμβασιοποίησης των έργων, στις αδειοδοτήσεις και στην υπερδιαστασιολόγησή τους με συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων ΥΠΥΜΕ,ΥΝΑΝΠ, ΥΠΕΝ και ΥΠΑΝΕΠ καθώς και την Εθνική Αρχή Συντονισμού.

3. Κύρια Στόχευση και Προγραμματική Στρατηγική του ΕΠ (Main Development Challenges & Programme strategy)

3.1 Στρατηγική του ΕΣΠΑ 2021-2027 για τις Μεταφορές

Η στρατηγική και η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ 2021-2027 για τις Μεταφορές θα οριστικοποιηθεί σε επόμενη φάση, λαμβάνοντας υπόψη την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων των συναρμόδιων Υπουργείων πολιτικής ΥΠΥΜΕ και ΥΝΑΝΠ, στον σχετικό Επιχειρησιακό Σχεδιασμό τους, μετά την κατανομή των προς υλοποίηση έργων μεταξύ του ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΕΠ Υποδομών Μεταφορών και 13 ΠΕΠ), του CEF II (Ειδική Γραμμή Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη-Connecting Europe Facility»), του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Μετά την οριστικοποίηση της στρατηγικής του ΕΣΠΑ 2021-2027, οι κάτωθι προτεινόμενες βασικές προτεραιότητες του ΕΠ Υποδομών Μεταφορών θα αντιστοιχηθούν με αυτή ή – αν απαιτηθεί – θα επικαιροποιηθούν / τροποποιηθούν.

3.2 Στρατηγική του ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ και βασικές προτεραιότητες

Οι βασικές προτεραιότητες του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ διατυπώνονται ως ακολούθως:

- A) Προώθηση της ολοκλήρωσης μέρους των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών και σιδηροδρομικών) και περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ (με έμφαση στο οδικό και σιδηροδρομικό, αλλά και επιλεγμένες παρεμβάσεις λιμένων (ΣΠ3/ειδικός στόχος ii και iii)).

- Β) Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και εκσυγχρονισμός του συστήματος μεταφορών, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος ii και iii)
- Γ) Βελτίωση της ασφάλειας μεταφορών, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος ii και iii)
- Δ) Ανάπτυξη και επέκταση βιώσιμων και οικολογικών αστικών μέσων σταθερής τροχιάς, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος iv)

(για αναλυτική περιγραφή βλ. Παράρτημα IV)

Οι κύριες ανάγκες που θα καλυφθούν στο ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ είναι:

Στις οδικές μεταφορές:

Οι παρεμβάσεις που έχουν ήδη συγχρηματοδοτηθεί, αν και καλύπτουν σχεδόν το σύνολο του ηπειρωτικού κορμού του ΔΟΔ, χρειάζεται να συμπληρωθούν / αναβαθμισθούν με παρεμβάσεις στο βασικό και αναλυτικό ΔΟΔ στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα με στόχο να διασυνδεθούν λειτουργικά με το βασικό δίκτυο. Επίσης, απαραίτητη είναι η συγχρηματοδότηση παρεμβάσεων οδικής ασφάλειας.

Στις σιδηροδρομικές μεταφορές:

Οι παρεμβάσεις που έχουν ήδη συγχρηματοδοτηθεί βελτιώνουν την πολυτροπικότητα των μεταφορών, ωστόσο αναγνωρίζονται ελλείψεις στην κατεύθυνση αυτή. Για τον λόγο αυτό στο τέλος της ΠΠ 2014 -2020 θα είναι σε εξέλιξη έργα εφαρμογής του συστήματος διαχείρισης σιδηροδρομικής κυκλοφορίας ERTMS επί του συνολικού ΠΑΘΕ/Π, ενώ επιδιώκεται να έχουν ωριμάσει παρεμβάσεις επί (α) της Σιδηροδρομικής Εγνατίας στο τμήμα Θεσ/κη – Τοξότες, Τοξότες – Λιμένας Φίλιππος Νέας Καρβάλης Καβάλας (β) των τμημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου Σέρρες - Ξάνθη - Αλεξανδρούπολη - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, (γ) των συνδέσεων του ΠΑΘΕ/Π με ΒΙΠΕ και λιμάνια (Θεσσαλονίκη, Βόλος, Λαύριο), μέσω εκπονούμενων ήδη σχετικών μελετών.

Στις θαλάσσιες μεταφορές:

Το λιμενικό δίκτυο της χώρας χρήζει περαιτέρω ανάπτυξης με σκοπό τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των νησιών με έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ τους και με την ηπειρωτική χώρα, ενώ οι δράσεις για την ασφάλεια ναυσιπλοΐας θα πρέπει να συμπληρωθούν με εγκατάσταση ή βελτίωση συστημάτων διαχείρισης της θαλάσσιας κυκλοφορίας, συστημάτων / μέσων έρευνας και διάσωσης καθώς και με τη δημιουργία ή αναβάθμιση των υποδομών κρουαζιέρας.

Στις αεροπορικές μεταφορές

Στις αεροπορικές μεταφορές θα συνεχίζουν να είναι απαραίτητες οι παρεμβάσεις για την ασφάλεια της αεροναυτιλίας μέσω προμήθειας/ εγκατάστασης σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας και επικοινωνιακών συστημάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού.

Έργα καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στα δύο κύρια αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

Για τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών απαιτείται η ανάπτυξη νέων γραμμών μετρό (Γραμμή 4 του Μετρό Αθήνας), η αναβάθμιση των υφιστάμενων (με προτεραιότητα στη Γραμμή 1 του Μετρό Αθήνας), καθώς και η ολοκλήρωση της ανανέωσης του στόλου των λεωφορείων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, με μέσα πιο φιλικά προς το περιβάλλον

4. Η προτεινόμενη Αρχιτεκτονική του ΕΠ - Proposed OP Architecture

Η αρχιτεκτονική του Ε.Π. Υποδομών Μεταφορών βασίζεται στη λογική της απλούστευσης και της αποτελεσματικής διαχείρισης κατά την υλοποίηση του Ε.Π. και διαρθρώνεται σε πέντε 5 Άξονες

Προτεραιότητας (ΑΠ) που θα συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και επιπλέον 5 αντίστοιχους Άξονες Προτεραιότητας από πόρους που θα διατεθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), ανάλογα με τις διαθέσιμες κατηγορίες περιφέρειας.

Άξονας Προτεραιότητας 1 (Ταμείο Συνοχής) – Ανάπτυξη/ Αναβάθμιση Διευρωπαϊκού Σιδηροδρομικού Δικτύου

Ο Άξονας θα περιλαμβάνει:

- Έργα για την ολοκλήρωση του βασικού Σιδηροδρομικού Άξονα ΠΑΘΕ/Π, σε συνέργεια με το CEF II, την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας του και την ολοκλήρωση της προσαρμογής του στο ERTMS.
- Έργα σιδηροδρομικών συνδέσεων με τα λιμάνια του βασικού και του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, με ΒΙ.ΠΕ., με εμπορευματικά κέντρα της χώρας.
- Έργα αναβάθμισης του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου και κατασκευή νέων κλάδων (ανατολική σιδηροδρομική Εγνατία και διακλαδώσεων με τους λιμένες Καβάλας και Αλεξανδρούπολης) σύμφωνα με την ιεράρχηση του αρμόδιου Υπουργείου Πολιτικής ΥΠΥΜΕ.

Επιδιώκεται η αξιοποίηση των πόρων Ταμείου Συνοχής για την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας του Πολυτροπικού Διαδρόμου Μεταφορών Ανατολής/Ανατολικής Μεσογείου (Orient/East-Med Corridor) και τη σιδηροδρομική διασύνδεση της χώρας με τους κόμβους μεταφορών της Κεντρικής Ευρώπης.

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
- Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 2 (ΕΤΠΑ) – Ανάπτυξη/ Αναβάθμιση Διευρωπαϊκού Σιδηροδρομικού Δικτύου

Ο ΑΠ 2 θα περιλαμβάνει έργα συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τον ΑΠ 1, ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους και τις κατηγορίες περιφέρειας ΕΤΠΑ, προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων του ΕΠ.

Άξονας Προτεραιότητας 3 (Ταμείο Συνοχής) - Ανάπτυξη / Αναβάθμιση Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου

Ο Άξονας θα περιλαμβάνει:

- Έργα ολοκλήρωσης τμημάτων του βασικού και αναλυτικού Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου της ηπειρωτικής χώρας που έχουν ξεκινήσει να υλοποιούνται κατά την ΠΠ 2014-2020
- Νέα έργα για την περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του βασικού και αναλυτικού Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου της ηπειρωτικής χώρας, με έμφαση στην ολοκλήρωση – όπου απαιτείται – διασυνοριακών συνδέσεων και σε έργα λειτουργικής διασύνδεσης του υφιστάμενου αναλυτικού δικτύου.
- Νέα έργα για την περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του αναλυτικού Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου της νησιωτικής χώρας, με έμφαση στις μεγάλες νησιωτικές περιφέρειες.
- Οδικές συνδέσεις διευρωπαϊκών λιμανιών και αεροδρομίων της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας.
- Ευφυή συστήματα οδικών μεταφορών .

- Έργα βελτίωσης της συνδεσιμότητας των Περιφερειών με τα ΔΕΔ-Μ της χώρας.
- Παρεμβάσεις παθητικής και ενεργητικής οδικής ασφάλειας εντός και εκτός ΔΕΔ-Μ.

Επιδιώκεται η αξιοποίηση των πόρων Ταμείου Συνοχής για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας και της διασύνδεσης περιοχών της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας, την άρση της απομόνωσης, τη μείωση της επίδρασης της περιφερειακότητας των γεωγραφικά απομονωμένων και απρόσιτων περιοχών, τη βελτίωση των επίπεδων οδικής ασφάλειας.

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
- Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 4 (ΕΤΠΑ) - Ανάπτυξη / Αναβάθμιση Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου

Ο ΑΠ 4 θα περιλαμβάνει έργα συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τον ΑΠ 3, ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους και τις κατηγορίες περιφέρειας ΕΤΠΑ, προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων του ΕΠ.

Άξονας Προτεραιότητας 5 (Ταμείο Συνοχής) - Θαλάσσιες μεταφορικές υποδομές και ασφάλεια ναυσιπλοΐας / αεροναυτιλίας

Ο Άξονας θα περιλαμβάνει :

- Έργα λιμενικών υποδομών του Διευρωπαϊκού Δικτύου με σκοπό την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών .
- Βελτίωση της ασφάλειας των λιμενικών εγκαταστάσεων.
- Παρεμβάσεις ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, με εγκατάσταση ή βελτίωση συστημάτων διαχείρισης της θαλάσσιας κυκλοφορίας και συστημάτων / μέσων έρευνας και διάσωσης.
- Παρεμβάσεις ασφάλειας της αεροναυτιλίας, μέσω προμήθειας/ εγκατάστασης σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας και επικοινωνιακών συστημάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού.

Οι παρεμβάσεις θα συνδυαστούν με προώθηση της χρήσης καθαρών καυσίμων, την εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων για την περιβαλλοντική διαχείριση και παρακολούθηση των λιμένων, καθώς και τη λειτουργική διαχείριση των υπηρεσιών τους.

Στόχος είναι η βελτίωση της συνδεσιμότητας των νησιών μεταξύ τους και με την ηπειρωτική χώρα, σύμφωνα με τις ανάγκες επανασχεδιασμού των ακτοπλοϊκών / εμπορευματικών μεταφορών, με γνώμονα τις θαλάσσιες λεωφόρους στην Μεσόγειο και την ανάγκη μεγαλύτερης εμπλοκής των εθνικών μεταφορών στο διευρωπαϊκό δίκτυο.

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
- Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 6 (ΕΤΠΑ) - Θαλάσσιες μεταφορικές υποδομές και ασφάλεια ναυσιπλοΐας / αεροναυτιλίας

Ο ΑΠ 6 θα περιλαμβάνει έργα συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τον ΑΠ 5, ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους και τις κατηγορίες περιφέρειας ΕΤΠΑ, προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων του ΕΠ.

Άξονας Προτεραιότητας 7 (Ταμείο Συνοχής) - Αναβάθμιση της αστικής κινητικότητας

Στον Άξονα περιλαμβάνονται:

- Επέκταση των δικτύων ηλεκτροκίνητων μέσων μεταφοράς σταθερής τροχιάς (Γραμμή 4 του Μετρό Αθήνας και Προαστιακές συνδέσεις)
- Προμήθεια στόλων λεωφορείων φιλικών προς το περιβάλλον
- Άλλες παρεμβάσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας σε μεσαίου μεγέθους αστικά κέντρα

Επιδιώκεται η συνέχιση/ υλοποίηση έργων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και η προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας με υλοποίηση παρεμβάσεων με μέσα φιλικά προς το περιβάλλον.

Ειδικός Στόχος

- Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας.

Άξονας Προτεραιότητας 8 (ΕΤΠΑ) - Αναβάθμιση της αστικής κινητικότητας

Ο ΑΠ 8 θα περιλαμβάνει έργα συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τον ΑΠ 7, ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους και τις κατηγορίες περιφέρειας ΕΤΠΑ, προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων του ΕΠ.

Άξονας Προτεραιότητας 9 (Ταμείο Συνοχής) – Τεχνική Βοήθεια

Στον Άξονα περιλαμβάνονται δράσεις που στοχεύουν στην έγκαιρη και άρτια ολοκλήρωση της προετοιμασίας των έργων που πρόκειται να υλοποιηθούν από το Πρόγραμμα, στην αποτελεσματική υλοποίησή τους μέσω της παροχής τεχνικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, στην στήριξη των εμπλεκόμενων στο Πρόγραμμα Υπουργείων και των Υπηρεσιών τους (Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής), στην στήριξη των Φορέων-Δικαιούχων στο πλαίσιο των δράσεων που πρόκειται να υλοποιήσουν, στην αποτελεσματική πληροφόρηση του κοινού - των δυνητικών δικαιούχων - των κοινωνικών εταίρων - των επιχειρήσεων, και στη διάχυση των καλών πρακτικών αξιοποιώντας την εμπειρία που έχει αποκτηθεί από τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους.

Άξονας Προτεραιότητας 10 (ΕΤΠΑ) – Τεχνική Βοήθεια

Ο ΑΠ 10 θα περιλαμβάνει έργα συμπληρωματικά και σε συνέργεια με τον ΑΠ 9, ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους και τις κατηγορίες περιφέρειας, προκειμένου να επιτευχθεί η κάλυψη των βασικών προτεραιοτήτων του ΕΠ.

5. ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΑ ΕΠ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ (An initial proposal or options for demarcation of ROPs, RRF or other instruments)

Δεδομένου ότι ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός του τομέα Μεταφορών για την ΠΠ 2021-2027 απαιτεί ιδιαίτερα σημαντικότερους πόρους από τους αναμενόμενους για τις Μεταφορές στον ΣΠ3 του ΕΣΠΑ, θα επιδιωχθεί η αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών μέσων. Θα πρέπει να υπάρξει κατάλληλη κατανομή των ιεραρχημένων έργων από τα αρμόδια Υπουργεία πολιτικής (ΥΠΥΜΕ και

ΥΝΑΝΠ) βάσει των σχετικών κανόνων επιλεξιμότητας και διαχείρισης καθενός από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα, δηλαδή των ΕΣΠΑ (ΕΠ και ΠΕΠ), CEFII, Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF), άλλων Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων, εθνικών προγραμμάτων.

Με βάση τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία και την εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ, προτείνεται η κάτωθι προσέγγιση της συνέργειας – συμπληρωματικότητας:

5.1 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ)

Από τα Περιφερειακά Προγράμματα στο πλαίσιο του ΣΠ3 να χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις περιφερειακής, διαπεριφερειακής κλίμακας και - κατά περίπτωση - εθνικής κλίμακας (ανάλογα με την τελική διαβούλευση με την ΕΑΣ για τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των ΕΠ και ΠΕΠ και του πόρους που θα κατανεμηθούν για τον τομέα Μεταφορών σε αυτά). Επίσης, θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις για τη βελτίωση της τοπικής κινητικότητας.

5.2 Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF II)

Στην ΠΠ 2021-2027, από το CEF II για τις μεταφορές πρόκειται να διατεθούν περίπου 25,81 δις €. Τα 11,29 δις € θα διατεθούν μέσω του Φακέλου Συνοχής. Για την Ελλάδα η ποσόστωση (quota) θα ανέρχεται σε περίπου 932 εκατ. € Κοινοτικής Συδρομής.

Για την αξιοποίηση των εν λόγω πόρων προτεραιότητα θα δοθεί σε ώριμα σιδηροδρομικά έργα υποδομών επί του βασικού και αναλυτικού ΔΕΔ-Μ της χώρας, σύμφωνα με στους σχετικούς κανόνες επιλεξιμότητας του CEF II και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για εμπροσθοβαρή δέσμευση και αξιοποίηση των πόρων της quota του CEFII για την Ελλάδα.

Έμφαση μπορεί, επίσης, να δοθεί σε συγχρηματοδότηση soft παρεμβάσεων που υποστηρίζουν τη λειτουργία των σιδηροδρομικών δικτύων και των θαλάσσιων διαδρόμων (Motorways of the Sea), την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στις μεταφορές, τη δημιουργία υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, κ.α.

(Για περιγραφή ενδεικτικών δράσεων βλ. Παράρτημα V)

Επιπλέον, 1,69 δις € θα διατεθούν σε όλα τα Κ-Μ για να χρηματοδοτηθούν έργα μέσω του Φακέλου «Στρατιωτικής Κινητικότητας». Προτείνεται να επιδιωχθεί σχετική συγχρηματοδότηση του κόστους που προκύπτει από τις αποκλίσεις των τεχνικών προδιαγραφών μεταξύ των στρατιωτικών έργων υποδομής και των έργων αεροδρομίων του ΔΔΜ, μετά από κατάλληλη ενεργοποίηση των αρμοδίων Υπουργείων (ΥΠΥΜΕ και ΥΠΕΘΑ).

5.3 Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

Οι σχετικές προτάσεις είναι υπό διαμόρφωση και θα ληφθούν υπόψη κατά την 1^η άτυπη υποβολή του ΕΠ.

5.4 Άλλα Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία

Οι σχετικές προτάσεις είναι υπό διαμόρφωση και θα ληφθούν υπόψη κατά την 1η άτυπη υποβολή του ΕΠ.

5.5 Συμμετοχή Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)

Η συμβολή της ΕΤΕπ στη χρηματοδότηση έργων, ενταγμένων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ, μπορεί να είναι καθοριστική για τη δρομολόγηση σημαντικών παρεμβάσεων της ΠΠ 2021-2027, όπως η νέα Γραμμή 4 του Μετρό της Αθήνας, η Παράκαμψη Χαλκίδας – Ψαχνών στην Εύβοια, ο βόρειος κλάδος του Ε65 κλπ. Επισημαίνεται ότι σημαντική ήταν η τεχνική βοήθεια που παρείχε η ΕΤΕπ στους φορείς υλοποίησης για την ωρίμανση αυτών των έργων, με την υποστήριξη συνοδευτικών μελετών και παροχή τεχνογνωσίας.

5.6 Εθνικά προγράμματα

Οι σχετικές προτάσεις είναι υπό διαμόρφωση και θα ληφθούν υπόψη κατά την 1η άτυπη υποβολή του ΕΠ.

6. ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΟΡΟΣ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΠ 3 (Relevant enabling conditions)

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του σχεδίου του ΚΚΔ και τη συμβιβαστική πρόταση στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης των Κανονισμών, κατά την υποβολή κάθε Προγράμματος θα πρέπει να συμπληρωθεί πίνακας εκτίμησης της εκπλήρωσης των επιμέρους κριτηρίων των Αναγκαίων Όρων, που εμπίπτουν στο πεδίο των Ειδικών Στόχων που θα έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο του σχετικού Στόχου Πολιτικής

Ο άμεσα σχετιζόμενος θεματικά Αναγκαίος Όρος (ΑΟ) που συνδέεται με τον τομέα Μεταφορών είναι ο '3.2 Comprehensive transport planning at the appropriate level'.

(Για περιγραφή αναλυτική περιγραφή βλ. Παράρτημα VI)

Για τη συμπλήρωση του σχετικού πίνακα στο σχέδιο του ΕΠ Υποδομών Μεταφορών θα αξιοποιηθούν ενιαία κείμενα, τα οποία θα σταλούν από την ΕΥΣΣΑ ως αποτέλεσμα των συντονισμένων ενεργειών που πραγματοποιούνται από το 2018 για την εκπλήρωση όλων των Αναγκαίων Όρων.

7. Ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης (Application of the partnership principle)

Στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027, σύμφωνα με το άρθρο 6 του σχεδίου του ΚΚΔ που αναφέρεται στην εταιρική σχέση και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, κάθε Κράτος Μέλος οργανώνει εταιρική σχέση με τις αρμόδιες περιφερειακές και τοπικές αρχές». Η εταιρική σχέση, σύμφωνα με το άρθρο 6 του σχεδίου του ΚΚΔ, θα πρέπει να οργανωθεί προωθώντας τη συμμετοχή των εταίρων σε όλη τη διάρκεια της προετοιμασίας και της εφαρμογής των Προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις επιτροπές παρακολούθησης.

Ανάλογα με την εξέλιξη της κρίσης COVID-19 προτείνεται η διενέργεια δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης. Οι εκπρόσωποι των φορέων εταιρικής συνεργασίας θα κληθούν να μοιραστούν γραπτώς τις απόψεις τους αποστέλλοντας τη συμβολή τους σε συγκεκριμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Παράλληλα, προτείνεται η πραγματοποίηση διαδικτυακών συναντήσεων και συνομιλιών κατόπιν αιτήματος με την αρμόδια ομάδα σύνταξης του νέου ΕΠ Υποδομών Μεταφορών. Το έγγραφο εργασίας προτείνεται να είναι διαθέσιμο για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 45 ημερών στην ιστοσελίδα της διαβούλευσης. Σημειώνεται ότι μέσω της προσέγγισης αυτής εξασφαλίζεται η προσαρμογή της κάθε προτεινόμενης ενέργειας στις τοπικές και περιφερειακές ανάγκες, αλλά και στις εθνικές προτεραιότητες. Ως φορείς εταιρικής σχέσης του ΕΠ Υποδομών Μεταφορών, που επιλέγονται στη βάση του σεβασμού της αρχής της αντιπροσωπευτικότητας, νοούνται οι κάτωθι:

- A. Εκπρόσωποι δημοσίων αρχών, ειδικών υπηρεσιών και επιτελικών δομών υπουργείων και της ΜΟΔ
- B. Εκπρόσωποι ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ
- Γ. Εκπρόσωποι οικονομικών, επιμελητηριακών, κοινωνικών εταίρων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων
- Δ. Εκπρόσωποι άλλων ΕΥΔ ΠΕΠ και ΕΠ
- Ε. Εκπρόσωποι πανεπιστημιακών ιδρυμάτων για τη διασύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με τον τομέα των μεταφορών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΟΜΑΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Έχει ήδη συγκροτηθεί (ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ α.π. 9333/30.10.2020) η **Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος του Επιχειρησιακού Προγράμματος Μεταφορών** (ΟΣΠ Μεταφορών), η οποία εισηγείται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του ΥΠΑΝΕΠ, με κύριο αντικείμενο:

- Την κατάρτιση του ΕΠ Μεταφορών, συνεργαζόμενη με τις Ομάδες Χάραξης Πολιτικής (ΟΧΠ) των Υπουργείων και των Περιφερειών και τα λοιπά όργανα κατάρτισης του ΕΣΠΑ 2021-2027 που λειτουργούν υπό τον συντονισμό του ΥΠΑΝΕΠ.
- Τον συντονισμό και συμμετοχή για την αξιοποίηση των κείμενων εθνικής στρατηγικής, των κατευθύνσεων των υπηρεσιών συντονισμού του ΕΣΠΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και των Κανονισμών της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2021-2027.
- Τη συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, που έχει την ευθύνη συντονισμού της όλης διαδικασίας και την τελική έγκριση υποβολής των Προγραμμάτων στη βάση της SFC.
- Την εισήγηση για ανάθεση τυχόν εμπειρογνομosύνων ή/και μελετών υποστήριξης του συνολικού έργου και αξιοποιεί εισροές τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνομosύνων.
- Τη διαμόρφωση προτάσεων σε θέματα σχεδιασμού του ΕΠ (πχ εσωτερική «αρχιτεκτονική» του ΕΠ, κατανομή πόρων, αναγκαίες θεσμικές, διοικητικές και οργανωτικές ρυθμίσεις, συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα κλπ)
- Τη διαπραγμάτευση του ΕΠ με τις υπηρεσίες της ΕΕ.
- Την οργάνωση της εταιρικής σχέσης και διεξαγωγή των διαδικασιών διαβούλευσης του ΕΠ, σύμφωνα με τον σχετικό ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας. Εισήγηση και μέριμνα για τη διοργάνωση των αναγκαίων συνεδρίων, ημερίδων, θεματικών συναντήσεων (λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες ρυθμίσεις στο πλαίσιο της πανδημίας).

Ως μέλη της ΟΣΠ Μεταφορών έχουν ορισθεί οι εξής:

1. Η Προϊσταμένη ως συντονίστρια, Προϊστάμενοι Μονάδων και στελέχη της ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ
2. Εκπρόσωπος του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ
3. Εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Συντονισμού
4. Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
5. Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
6. Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
7. Εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματέα Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής
8. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
9. Εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Ανάλογα με το θέμα και με απόφαση της συντονίστριας, στην ΟΣΠ μπορούν να καλούνται εμπειρογνώμονες, υπηρεσιακοί παράγοντες ή εκπρόσωποι φορέων άσκησης πολιτικής και κοινωνικών εταίρων ή/και εκπρόσωποι Ομάδων Χάραξης Πολιτικής, που μπορούν να συνεισφέρουν στην καλλίτερη και αποτελεσματικότερη εκτέλεση του έργου της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ – ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Στο τέλος της ΠΠ 2014-2020, αξιοποιώντας τις επενδύσεις που έχουν γίνει στον τομέα Μεταφορών και κατά τις προηγούμενες ΠΠ (από Β' ΚΠΣ έως και ΕΣΠΑ 2014-2020) από πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων και CEF, θα έχουν ολοκληρωθεί :

Στις οδικές μεταφορές:

- ✓ Το μεγαλύτερο τμήμα του βασικού (core) Διευρωπαϊκού Οδικού Δικτύου (ΔΟΔ)
- ✓ Σημαντικά τμήματα του αναλυτικού (comprehensive) ΔΟΔ στην ηπειρωτική Ελλάδα
- ✓ Οι περισσότερες διασυνοριακές ΔΟΔ συνδέσεις (κάθετοι Εγνατίας Οδού)
- ✓ Αστικοί αυτοκινητόδρομοι / Περιφερειακοί Δακτύλιοι στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης (Αττικής Οδός: Ελεύθερη Λεωφόρος Ελευσίνας - Σταυρού - Σπάτων και Δυτική Περιφερειακή Υμηττού, Δυτικός Εσωτερικός Δακτύλιος Θεσσαλονίκης)
- ✓ Επιμέρους τμήματα ΔΟΔ μεγάλων νησιωτικών περιφερειών
- ✓ Ορισμένες οδικές συνδέσεις στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα με λιμένες ΔΕΔ-Μ.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω επί του οδικού Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών της χώρας θα έχουν ολοκληρωθεί περίπου 1766 χλμ βασικού ΔΟΔ και 876χλμ αναλυτικού ΔΟΔ.

Τέλος, στον τομέα της οδικής ασφάλειας θα έχουν υλοποιηθεί σημαντικές παρεμβάσεις με αποτέλεσμα τη μείωση των θανατηφόρων ατυχημάτων κατά 56,6% από το 2007 έως το 2018 (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ).

Στις σιδηροδρομικές μεταφορές:

- ✓ Σημαντικό τμήμα του βασικού (core) σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π (Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη, Ειδομένη, Προμαχώνας), μήκους 689 χλμ., και των τροφοδοτικών κλάδων του, μήκους 142 χλμ εκ των οποίων 566 χλμ με συστήματα (ηλεκτροκίνηση και ERTMS)
- ✓ Θα είναι σε εξέλιξη έργα εφαρμογής σύγχρονων σιδηροδρομικών συστημάτων έλξης και διαχείρισης της κυκλοφορίας σε επιμέρους τμήματα του σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π (σε εκείνα που δεν έχουν ήδη εγκατεστημένα τα σχετικά συστήματα) για την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας του και τη σταδιακή προσαρμογή του στο σύστημα διαχείρισης σιδηροδρομικής κυκλοφορίας ERTMS (European Rail Traffic Management System) { ETCS (European Train Control System) και GSM-R (Global System for Mobile Communications-Railways), συνολικού μήκους 164 χλμ.
- ✓ Τοπικές βελτιώσεις επί του σιδηροδρομικού ΠΑΘΕ/Π, όπου αυτές κρίθηκαν αναγκαίες για τη λειτουργία του άξονα.

Στις θαλάσσιες μεταφορές:

- ✓ Παρεμβάσεις υποδομών, συστημάτων και εφαρμογών σε λιμάνια του βασικού (core) ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των κύριων πυλών της χώρας, του αναλυτικού (comprehensive) ΔΕΔ-Μ, καθώς και άλλων λιμένων. Ενδεικτικά, μέχρι και τη λήξη της ΠΠ 2014-2020, θα έχουν ολοκληρωθεί παρεμβάσεις στους λιμένες: Ηγουμενίτσας, Πάτρας, Αλεξανδρούπολης, Καβάλας (Ν. Καρβάλης), Βόλου, Λαυρίου, Σούδας, Μυκόνου, Ρόδου, Χίου (Μεστών), κ.ά
- ✓ Θα ολοκληρώνονται σημαντικές δράσεις βελτίωσης της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, (π.χ. δίκτυο VTMS, σκάφη για ενίσχυση της έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα).

Στις αεροπορικές μεταφορές

- ✓ Παρεμβάσεις στους αερολιμένες Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου βασικού (core) ΔΕΔ-Μ

- ✓ Παρεμβάσεις στους αερολιμένες Κέρκυρας, Ρόδου, Καστοριάς, Χανίων, Ακτίου, Σάμου, Καλύμνου, Ικαρίας, Σητείας, Ζακύνθου, Αγκιάλου, Καρπάθου, Πάρου, Λήμνου και Σύρου του αναλυτικού (comprehensive) ΔΕΔ-Μ
- ✓ Παρεμβάσεις για τη βελτίωση συστημάτων διαχείρισης εναέριας κυκλοφορίας, συστημάτων αυτοματισμού κι αεροναυτιλίας και συστημάτων επικοινωνιών που θα καλύπτουν μέρος των αναγκών της χώρας
- ✓ Θα είναι σε εξέλιξη η κατασκευή του νέου αερολιμένα Ηρακλείου στην Κρήτη (Καστέλι Πεδιάδος) με Σύμβαση Παραχώρησης.

Έργα καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στα δύο κύρια αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

- ✓ Έργα ΜΕΤΡΟ στην Αθήνα: Μετρό Γραμμή 2 (Ανθούπολη - Ελληνικό) και Μετρό Γραμμή 3 (Αεροδρόμιο - Πειραιάς), με συνολικό μήκος 67,3 χλμ και 46 σταθμούς.
- ✓ Εκσυγχρονισμός της Γραμμής 1 του ΗΣΑΠ μήκους 24 χλμ και ανακαίνιση 24 σταθμών
- ✓ Έργα ΤΡΑΜ: Δύο Γραμμές, συνολικού μήκους 26,1 χλμ, που συγκλίνουν στη λεωφόρο Ποσειδώνος στο ύψος του Παλαιού Φαλήρου, καθώς και η κυκλική επέκταση της γραμμής ΤΡΑΜ Νέο Φάληρο - Πειραιάς – ΣΕΦ, μήκους μονής γραμμής 5,4 χλμ.
- ✓ Έργα ΜΕΤΡΟ στη Θεσσαλονίκη: Το βασικό δίκτυο Μετρό, μήκους 9,6 χλμ, με 13 σταθμούς και η επέκταση γραμμής Μετρό προς Καλαμαριά, μήκους 4,8 χλμ, με 5 σταθμούς.
- ✓ Προμήθειες ή/και αναβαθμίσεις συρμών για την εύρυθμη λειτουργία των προαναφερόμενων μέσων σταθερής τροχιάς
- ✓ Θα είναι σε εξέλιξη η διαδικασία σταδιακής ανανέωσης του στόλου λεωφορείων αστικών συγκοινωνιών στις πόλεις αυτές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΠΠ 2014-2020

Οι ακόλουθες τρεις αναθέσεις αφορούν σε όλους τους επιμέρους τομείς εφαρμογής πολιτικής των Μεταφορών (οδικές/σιδηροδρομικές μεταφορές, θαλάσσιες/ αεροδρομικές μεταφορές, αστικές μεταφορές, ασφάλεια μεταφορών):

✓ **Σύμβουλος για την αποτίμηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας Δικαιούχων / Φορέων Υλοποίησης και εξέταση των μηχανισμών υποστήριξης τους**

Το ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ συγχρηματοδοτεί έργα όπου εμπλέκονται δικαιούχοι διαφορετικής δυναμικότητας, εμπειρίας και εν τέλει διαχειριστικής ικανότητας. Από μεγάλους εξειδικευμένους φορείς (βλ. ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, ΕΓΝΑΤΙΑ ΑΕ, υπηρεσίες του ΥΠΥΜΕ) μέχρι πολυάριθμους μικρούς δήμους, ΔΕΥΑ κλπ. Στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι η πλειοψηφία των δικαιούχων παρουσιάζει αδυναμίες στην διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων έργων και χρήζει υποστήριξης για διαφορετικούς κατά περίπτωση λόγους.

Προκειμένου να αξιοποιηθούν τα σχετικά διδάγματα, ο Σύμβουλος θα:

- αποτιμήσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των Δικαιούχων / Φ.Υ. με βάση την οργανωτική δομή, τις διαδικασίες διαχείρισης, ωρίμανσης και παρακολούθησης πράξεων, την εμπειρία σε ανάλογα έργα κλπ,
- καταγράψει όλους τους μηχανισμούς υποστήριξης δικαιούχων, που λειτουργούν στην τρέχουσα ΠΠ, αξιολογώντας την αποτελεσματικότητά τους ως:
  - προς τη βελτίωση της διαχείρισης και υλοποίησης των έργων από τους δικαιούχους,
  - την ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building) των δικαιούχων που υποστηρίχτηκαν,
- Προτείνει τις θεσμικές και τεχνοοικονομικές ενέργειες που πρέπει να ενσωματωθούν στο ΕΠ Μεταφορών 2021-2027, με στόχο την αντιμετώπιση των σχετικών αδυναμιών στην ωρίμανση, υλοποίηση και διαχείριση των προς συγχρηματοδότηση έργων.

✓ **Σύμβουλος για την αξιολόγηση των Φορέων και του Πλαισίου Λειτουργίας των Συγχρηματοδοτούμενων Έργων των τομέων Μεταφορών και Περιβάλλοντος**

Το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ συγχρηματοδοτεί έργα του τομέα Μεταφορών, για κάποια εκ των οποίων η εμπειρία από τα αντίστοιχα ΕΠ της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2007-2013 αλλά και από την τρέχουσα ΠΠ, έχει δείξει ότι δεν είναι πάντα διασφαλισμένη η εύρυθμη λειτουργία μετά την ολοκλήρωσή τους.

Προκειμένου να αξιοποιηθούν τα σχετικά διδάγματα ο Σύμβουλος θα:

- Καταγράψει και αξιολογήσει τους Φορείς Λειτουργίας τους, τα λοιπά θέματα / προβλήματα που επηρεάζουν τη δυνατότητα λειτουργίας των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους καθώς και του λόγους που αυτά προκύπτουν.
- Διαμορφώσει τα σχετικά συμπεράσματα και θα προτείνει τρόπους αξιοποίησης των Διδαγμάτων (lessons learned) κατά την προετοιμασία των ΕΠ της ΠΠ 2021-2027, με στόχο την αντιμετώπιση των σχετικών αδυναμιών και τη διασφάλιση των προϋποθέσεων για εύρυθμη λειτουργία των συγχρηματοδοτούμενων έργων μετά την ολοκλήρωσή τους.

✓ **Σύμβουλος για την αξιολόγηση της αναγκαιότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των Εκχωρήσεων αρμοδιότητας πόρων ΕΠ για έργα των Τομέων Μεταφορών και Περιβάλλοντος.**

Στις δύο Προγραμματικές Περιόδους έχουν καταγραφεί επιμέρους θέματα σε ότι αφορά τις Εκχωρήσεις και την παρακολούθησή τους καθώς και προβληματισμοί για την αναγκαιότητα, αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα αυτών. Επομένως, θα πρέπει να αξιολογηθεί εάν η Εκχώρηση αρμοδιότητας διαχείρισης πόρων αποτελεί καλή ή κακή πρακτική, έναντι της

διατήρησης της συνολικής διαχείρισης των πόρων ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος, αποκλειστικά στην εκάστοτε αρμόδια Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ, εφόσον σε αυτό θα έχουν ήδη κατανεμηθεί οι απαραίτητοι πόροι για την εφαρμογή της στρατηγικής του και της επίτευξης των στόχων του.

Προκειμένου να αξιοποιηθούν τα σχετικά διδάγματα ο Σύμβουλος θα:

- Αποτιμήσει την αναγκαιότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των Εκχωρήσεων ενός ΕΠ σε περισσότερες από μία Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης.
- Καταγράψει και ομαδοποιήσει τα τυχόν προβλήματα και του λόγους που αυτά προκύπτουν κατά τον προγραμματισμό, την ενεργοποίηση και τη συνολική αξιοποίηση των πόρων των Εκχωρήσεων ενός ΕΠ σε περισσότερες από μία Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης.
- Διαμορφώσει τα σχετικά συμπεράσματα από την εφαρμογή των Εκχωρήσεων σε ΕΠ για τον τομέα Μεταφορών της ΠΠ 2007-2013 και θα προτείνει τρόπους αξιοποίησης τους κατά την προετοιμασία του ΕΠ Μεταφορών 2021-2027.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

1 Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΣΠΑ 2021-2027 για τις Μεταφορές

Η στρατηγική για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας την περίοδο 2021-2027 ακολουθεί τους 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) του ΕΣΠΑ 2021-2027, στους οποίους περιλαμβάνεται ο **ΣΠ 3 «Μία πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ»**, που αφορά και στις Μεταφορές.

Η συμβολή των Μεταφορών στη προστασία του Περιβάλλοντος διατυπώνεται στο πλαίσιο του ΣΠ 3 ως συμβολή στην ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και τη μείωση του θορύβου, και την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας μέσω ανάπτυξης συστημάτων μεταφορών φιλικών προς το περιβάλλον (μέσα σταθερής τροχιάς, λεωφορεία φιλικά προς το περιβάλλον).

Για τις Μεταφορές, ο ΣΠ 3 υλοποιείται στο πλαίσιο των κάτωθι Ειδικών Στόχων (ΕΣ) της ΠΠ 2021-2027, όπως αυτοί αναφέρονται στους Κανονισμούς των επιμέρους Ταμείων:

- ii) Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ,
- iii) Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα,
- iv) Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας.

Οι στρατηγικοί στόχοι του ΕΣΠΑ 2021-2027 για τις Μεταφορές θα οριστικοποιηθούν, σε επόμενη φάση, λαμβάνοντας υπόψη την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων των αρμόδιων Υπουργείων Πολιτικής ΥΠΥΜΕ και ΥΝΑΝΠ, στον σχετικό Επιχειρησιακό Σχεδιασμό τους, μετά την κατανομή των προς υλοποίηση έργων μεταξύ του ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΕΠ Υποδομών Μεταφορών και 13 ΠΕΠ), του CEF II (Ειδική Γραμμή Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη-Connecting Europe Facility»), του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Για την ιεράρχηση των παρεμβάσεων του τομέα Μεταφορών θα ληφθούν υπόψη τα:

- Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών 2014 – 2025 (ΣΠΕΜ)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών για την Ελλάδα (ΕΣΣΜ) με ορίζοντα το 2037 και ενδιάμεσο σταθμό το 2027
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Logistics
- Στρατηγικό Σχέδιο για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας στην Ελλάδα 2011-2020

Μετά την οριστικοποίηση των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ 2021-2027, οι κάτωθι προτεινόμενες βασικές προτεραιότητες του ΕΠ Υποδομών Μεταφορών θα αντιστοιχηθούν με αυτούς ή – αν απαιτηθεί – θα επικαιροποιηθούν / τροποποιηθούν.

2 Στρατηγική του ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ βασικές προτεραιότητες και κύριες ανάγκες

Οι βασικές προτεραιότητες του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ διατυπώνονται ως ακολούθως:

- A) Προώθηση της ολοκλήρωσης των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών και σιδηροδρομικών) και περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ (με έμφαση στο οδικό και σιδηροδρομικό, αλλά και επιλεγμένες παρεμβάσεις λιμένων (ΣΠ3 /ειδικός στόχος ii και iii)

- Β) Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και εκσυγχρονισμός του συστήματος μεταφορών, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος ii και iii)
- Γ) Βελτίωση της ασφάλειας μεταφορών, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος ii και iii)
- Δ) Ανάπτυξη και επέκταση βιώσιμων και οικολογικών αστικών μέσων σταθερής τροχιάς, (ΣΠ3 /ειδικός στόχος iv)

Οι κύριες ανάγκες που τίθενται για την επίτευξη των παραπάνω βασικών προτεραιοτήτων είναι οι ακόλουθες:

1) Στο πλαίσιο της προτεραιότητας (Α) του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Για τις **σιδηροδρομικές μεταφορές**, ως κεντρικός στόχος της Περιόδου 2021-2027 τίθεται η προώθηση της ολοκλήρωσης του βασικού σιδηροδρομικού ΔΕΔ-Μ της χώρας ως βασικού, αξιόπιστου, σύγχρονου και διαλειτουργικού δικτύου του εθνικού συστήματος μεταφορών με τις εξής προτεραιότητες:

- Ολοκλήρωση του κύριου σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π στην κατεύθυνση Βορράς – Νότος (Πάτρα – Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Ειδομένη / Προμαχώνας) σε συνέργεια με την CEF II.
- Εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας του ΠΑΘΕ/Π και ολοκλήρωση της προσαρμογής του στο ERTMS (European Rail Traffic Management System) και στο ETCS (European Train Control System).
- Αναβάθμιση του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου και κατασκευή νέων κλάδων (ανατολική σιδηροδρομική Εγνατία και διακλαδώσεων με τους λιμένες Καβάλας και Αλεξανδρούπολης) σύμφωνα με την ιεράρχηση του αρμόδιου Υπουργείου Πολιτικής ΥΠΥΜΕ.

Για τις **οδικές μεταφορές**, ως βασικός στόχος του Ε.Π. τίθεται η κατά προτεραιότητα υλοποίηση σημαντικών τμημάτων του αναλυτικού οδικού ΔΕΔ-Μ, με τις εξής προτεραιότητες:

- Υλοποίηση / αναβάθμιση επιλεγμένων τμημάτων του αναλυτικού οδικού ΔΕΔ-Μ που ενισχύουν τη «συνεκτικότητα» του οδικού και του συνολικού συστήματος ΔΕΔ-Μ όλων των Περιφερειών, σε συνέργεια με τις παρεμβάσεις της περιόδου 2014-2020 (Πάτρα – Πύργος, Παράκαμψη Χαλκίδας – Ψαχνών κα).
- Ολοκλήρωση / αναβάθμιση διασυνοριακών συνδέσεων, όπου αυτό απαιτείται.
- Αξιοποίηση ευφύων συστημάτων μεταφορών.

Θα επιδιωχθεί, επίσης, η ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας με:

- Βελτίωση της συνδεσιμότητας των Περιφερειών (πρωτεύουσες Νομών, διοικητικά κέντρα κλπ) και υλοποίηση / αναβάθμιση των συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ της χώρας.

Για τις **θαλάσσιες μεταφορές**, ως στόχοι του Ε.Π. τίθενται η υλοποίηση εστιασμένων παρεμβάσεων σε λιμάνια του ΔΕΔ-Μ που βελτιώνουν τις υφιστάμενες υποδομές και ανωδομές, με στόχο τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των νησιών και έμφαση στην διασύνδεση μεταξύ τους και με την ηπειρωτική χώρα, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αρμόδιων Υπουργείων Πολιτικής ΥΠΥΜΕ και ΥΝΑΝΠ. Ειδικότερα, ως στόχοι τίθενται:

- Παρεμβάσεις σε λιμένες του ΔΕΔ-Μ και αναβάθμιση/εκσυγχρονισμός των προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Βελτίωση της ασφάλειας των λιμενικών εγκαταστάσεων.

Οι παρεμβάσεις θα συνδυαστούν με προώθηση της χρήσης καθαρών καυσίμων, την εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων για την περιβαλλοντική διαχείριση και παρακολούθηση των λιμένων, καθώς και τη λειτουργική διαχείριση των υπηρεσιών τους.

2) Στο πλαίσιο της προτεραιότητας (B) του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Ως βασικός στόχος του Ε.Π. τίθεται η **προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και ο εκσυγχρονισμός του συστήματος εμπορευματικών μεταφορών** με υλοποίηση / αναβάθμιση των σιδηροδρομικών συνδέσεων του βασικού (core) σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π με σημαντικά λιμάνια του βασικού και του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, και με εμπορευματικά / παραγωγικά κέντρα, με τις εξής προτεραιότητες:

- Σιδηροδρομικές συνδέσεις με τα λιμάνια του βασικού ΔΕΔ-Μ και τα εμπορευματικά κέντρα.
- Συμπλήρωση των σιδηροδρομικών συνδέσεων με ΒΙ.ΠΕ. και λιμάνια του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ, με προοπτική ανάπτυξής τους.

Ως επιπλέον στόχος τίθεται η ενίσχυση της συνδεσιμότητας όλων των μέσων του ΔΕΔ-Μ με υλοποίηση/αναβάθμιση οδικών συνδέσεων του βασικού και αναλυτικού ΔΕΔ-Μ με επιλεγμένα διευρωπαϊκά λιμάνια / αεροδρόμια και με ΒΙ.ΠΕ., σε συνέργεια με τις λοιπές παρεμβάσεις της περιόδου 2021-2027, με τις εξής προτεραιότητες:

- Οδικές συνδέσεις διευρωπαϊκών λιμανιών και αεροδρομίων της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας.
- Ενίσχυση της δυνατότητας των λιμανιών για εξυπηρέτηση πολυτροπικών μεταφορών και της διαλειτουργικότητας των συστημάτων τους για το σκοπό αυτό.

3) Στο πλαίσιο της προτεραιότητας (Γ) του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Σε σχέση με την **οδική ασφάλεια** είναι απαραίτητες εστιασμένες παρεμβάσεις βελτίωσης σε επικίνδυνα τμήματα του εθνικού (αναλυτικό ΔΟΔ που δεν έχει αναβαθμισθεί) καθώς και ενίσχυσης της αποτελεσματικής πρόληψης και αντιμετώπισης/διαχείρισης των ατυχημάτων και των επιπτώσεών τους σε όλη τη χώρα. Ως στόχοι του Ε.Π. για την οδική ασφάλεια τίθενται οι:

- Βελτίωση των επιπέδων οδικής ασφάλειας και αντίστοιχη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων με εστιασμένες βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις υψηλής αποδοτικότητας, καθώς και μέτρα ενεργητικής οδικής ασφάλειας.
- Επιλεγμένες αποδοτικές παρεμβάσεις ενίσχυσης της πρόληψης και αντιμετώπισης/διαχείρισης των ατυχημάτων και των επιπτώσεών τους στο πλαίσιο των διαθέσιμων πόρων.

Σε σχέση με την **ασφάλεια της ναυσιπλοΐας**, ως στόχος του Ε.Π. τίθεται η βελτίωση της ασφάλειας ναυσιπλοΐας με εγκατάσταση ή βελτίωση συστημάτων διαχείρισης της θαλάσσιας κυκλοφορίας και συστημάτων / μέσων έρευνας και διάσωσης.

Σε σχέση με την **ασφάλεια της αεροναυτιλίας**, ως στόχος του Ε.Π. τίθεται η υλοποίηση οριζόντιων παρεμβάσεων περαιτέρω βελτίωσης της ασφάλειας αεροναυτιλίας μέσω προμήθειας/ εγκατάστασης σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας και επικοινωνιακών συστημάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού, παρεμβάσεων αποκατάστασης περιβάλλοντος χώρου και εγκατάστασης συστημάτων προσέγγισης, αναβάθμισης Η/Μ εγκαταστάσεων και φωτισήμανσης, εξοπλισμού και αυτοματισμού συστημάτων αεροναυτιλίας.

4) Στο πλαίσιο της προτεραιότητας (Δ) του Ε.Π. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Ως βασικός στόχος της περιόδου 2021-2027 τίθεται η κατασκευή ή/και ολοκλήρωση έργων καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στα κύρια αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη), με τις εξής προτεραιότητες:

- Επέκταση των δικτύων ηλεκτροκίνητων μέσων μεταφοράς σταθερής τροχιάς (Μετρό και Προαστιακός)
- Προμήθεια στόλων λεωφορείων φιλικών προς το περιβάλλον,

με στόχο την προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας με μέσα πιο φιλικά προς το περιβάλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF II)

Στην ΠΠ 2021-2027, από το CEF II για τις μεταφορές πρόκειται να διατεθούν περίπου 25,81 δις €. Τα 11,29 δις € θα διατεθούν μέσω του Φακέλου Συνοχής. Για την Ελλάδα η ποσόστωση (quota) θα ανέρχεται σε περίπου 932 εκατ. € Κοινοτικής Συδρομής.

Για την αξιοποίηση των εν λόγω πόρων προτεραιότητα θα δοθεί σε ώριμα σιδηροδρομικά έργα υποδομών επί του βασικού και αναλυτικού ΔΕΔ-Μ της χώρας, σύμφωνα με στους σχετικούς κανόνες επιλεξιμότητας του CEFII και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για εμπροσθοβαρή δέσμευση και αξιοποίηση των πόρων της quota του CEFII για την Ελλάδα.

Έμφαση μπορεί, επίσης, να δοθεί σε συγχρηματοδότηση soft παρεμβάσεων που υποστηρίζουν τη λειτουργία των σιδηροδρομικών δικτύων και των θαλάσσιων διαδρόμων (Motorways of the Sea), την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στις μεταφορές, τη δημιουργία υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, κ.α.. Ενδεικτικά αναφέρονται :

Σε σιδηροδρομικά έργα

- Διαλειτουργικές εφαρμογές τηλεματικής για επιβάτες (TAP) και εμπορευματικές μεταφορές (TAF).
- Παροχή διασυνωριακών υπηρεσιών (πληροφορίες ή / και έκδοση εισιτηρίων) μέσω των προτύπων TAP .

Σε οδικά έργα

- Ανάπτυξη ασφαλών και προστατευόμενων χώρων στάθμευσης φορτηγών κι επαγγελματικών οχημάτων κατά μήκος του ΔΕΔ-Μ δικτύου στην Ελλάδα σε συμμόρφωση με τον κατ 'εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 885/2013.
- Ανάπτυξη σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών λεωφορείων.
- Ανάπτυξη του εξοπλισμού έξυπνων SMART ταχογράφων στο κεντρικό δίκτυο όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 165/2014.

Σε λιμενικά έργα

- Κατασκευή εγκαταστάσεων φόρτισης ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων και λεωφορείων εντός των λιμένων.
- Προμήθεια κινητής υποδομής ανεφοδιασμού LNG για τους TEN –T λιμένες.
- Εγκαταστάσεις Cold Ironing (ηλεκτροδότησης) και Electric Bunkering (Battery Swapping) για τα ελλιμενιζόμενα πλοία.
- Δημιουργία κεντρικού συστήματος ενεργειακής διαχείρισης και τηλεμετρικής παρακολούθησης του ενεργειακού ίχνους των λιμένων.
- Δημιουργία κεντρικού συστήματος αποθήκευσης ενέργειας, ώστε να ενσωματώνονται όλες οι πηγές ενέργειας (ανανεώσιμες και άλλες) με στόχο τη χρήση τους από τους λιμένες για σκοπούς ηλεκτροδότησης και ηλεκτροφόρτισης.

Επιπλέον, 1,69 δις € θα διατεθούν σε όλα τα Κ-Μ για να χρηματοδοτηθούν έργα μέσω του Φακέλου «Στρατιωτικής Κινητικότητας». Προτείνεται να επιδιωχθεί σχετική συγχρηματοδότηση του κόστους που προκύπτει από τις αποκλίσεις των τεχνικών προδιαγραφών μεταξύ των στρατιωτικών έργων υποδομής και των έργων αεροδρομίων του ΔΔΜ, μετά από κατάλληλη ενεργοποίηση των αρμοδίων Υπουργείων (ΥΠΥΜΕ και ΥΠΕΘΑ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΑΝΑΓΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του σχεδίου του ΚΚΔ και τη συμβιβαστική πρόταση στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης των Κανονισμών, κατά την υποβολή κάθε Προγράμματος θα πρέπει να συμπληρωθεί πίνακας εκτίμησης της εκπλήρωσης των επιμέρους κριτηρίων των Αναγκαίων Όρων, που εμπίπτουν στο πεδίο των Ειδικών Στόχων που θα έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο του σχετικού Στόχου Πολιτικής

Ο άμεσα σχετιζόμενος θεματικός Αναγκαίος Όρος (ΑΟ) που συνδέεται με τον τομέα Μεταφορών είναι ο *‘3.2 Comprehensive transport planning at the appropriate level’*.

Η εκπλήρωση του εν λόγω ΑΟ συνδέεται με την επιλογή για συγχρηματοδότηση δράσεων του ΕΠ Μεταφορών υπό τους Ειδικούς Στόχους (ii) «ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ» και (iii) «ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα» του ΣΠ 3, όπως αναφέρεται ανωτέρω.

Η εκπλήρωσή του ΑΟ 3.2 σχετίζεται, σύμφωνα με την 2^η Εγκύκλιο της ΕΥΣΣΑ, με τα:

- Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών 2014 – 2025 (ΣΠΕΜ)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών για την Ελλάδα (ΕΣΣΜ) με ορίζοντα το 2037 και ενδιάμεσο σταθμό το 2027
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Logistics
- Στρατηγικό Σχέδιο για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας στην Ελλάδα 2011-2020

Επιπλέον, για το ΕΠ Μεταφορών, θα πρέπει να εκπληρώνονται και οι προϋποθέσεις των κάτωθι Οριζόντιων Αναγκαίων Όρων :

- Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς **δημοσίων συμβάσεων** (Effective monitoring mechanisms of the public procurement market)
- Εργαλεία και ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων για τις **κρατικές Ενισχύσεις** (Tools and capacity for effective application of State aid rules)
- Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του **Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων** της ΕΕ (Effective application and implementation of the EU Charter of Fundamental Rights)
- Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα **δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία** (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου (Implementation and application of the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities (UNCRPD) in accordance with Council Decision 2010/48/EC)

Για τη συμπλήρωση του σχετικού πίνακα στο σχέδιο του ΕΠ Μεταφορών θα αξιοποιηθούν ενιαία κείμενα, τα οποία θα σταλούν από την ΕΥΣΣΑ ως αποτέλεσμα των συντονισμένων ενεργειών που πραγματοποιούνται από το 2018 για την εκπλήρωση όλων των Αναγκαίων Όρων.